

شورای عالی حوزه‌های علمیه

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمیه (س) شهرکرد

رشد

عنوان:

مد و مد گرایی

استاد راهنما:

سرکار خانم طاهری

پژوهشگران:

زهرا نفری، فاطمه حسین زاده

فاطمه میری، سمیه صفاری سامانی، فاطمه باقری

بهار ۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۲	سرچشمه مد ومد گرایی.....
۳	تعریف مد.....
۴	مد مثبت ومنفی.....
۴	مد گرایی و غرب گرایی.....
۵	اسلام و مد گرایی.....
۶	سیر تاریخی مد گرایی.....
۸	تاریخچه مد گرایی.....
۸	عوامل وریشه های مد گرایی
۹	دخترها بیشتر تحت تاثیر مدگرایی هستند.....
۱۰	چرا امروزه بد حجابی مد شده
۱۱	علل گرایش به مدل های بیگانه.....
۱۴	آسیب شناسی گرایش به مدوالگوهای غربی در بین جوانان.....
۱۹	نقش تولیدکنندگان در اشاعه مد.....
۲۰	دوران خاص جوانی و بحران.....

۲۲		علل اجتماعی مدگرایی
۲۲		یکی از علل های مدگرایی تهاجم فرهنگی است
۲۳		عوامل موفقیت تهاجم فرهنگی
۲۴		نقش رسانه ها
۲۵		رسانه ها و ترویج مد
۲۵		تهدیدات اینترنتی
۲۶		ماهواره
۲۶		راه حل جلوگیری از مد گرایی
۲۷		فهرست منابع

چکیده:

مد، در لغت به معنای سلیقه، روش و اسلوب بکار برده می شود و در اصطلاح عبارت از روش و شیوه ای موقتی که براساس ذوق و سلیقه افراد یک جامعه، سبک زندگی را تنظیم می کند. مد همان شیوه تازه ای است که به وجود آمده و عده ای طبق آن رفتار می کنند. مد، شیوه زندگی، حرف زدن، لباس پوشیدن، آرایش خانه و وسایل آن، حتی کسب و کار و در جدیدترین نوع آن فکر و اندیشه را نیز شامل می شود. مد به خودی خود و در حد اعتدال، مذموم نخواهد بود و در صورتی می توانیم آن را ارزشگذاری کنیم که آثار مثبت و منفی آن را در جامعه ارزیابی کنیم.

مد بازتاب و انعکاس لایه های زیرین فرهنگی جامعه است؛ یعنی وقتی فرهنگ جامعه از یک عمق و غنایی برخوردار باشد و از یک دستمایه های فلسفی بهره برد، بازتاب و انعکاس این دستمایه های فرهنگی در بنای جامعه به صورت ظاهر تجلی پیدا می کند. این تجلی در هر عصر و هر مقطع و هر دوره که عموماً این دوره ها امروزه مقاطع ده ساله را در بر می گیرد، تحقق می یابد. این رویکردها، نسبت به زیر ساخت های فکری و فلسفی جامعه که بازتاب شان را به صورت مد می بینیم؛ عمری به درازای زیر ساخت های فکری مردم دارند. پس در واقع هیچ گاه مد در ظاهر، رفتار، گفتار و کردار افراد دفعتاً به وجود نمی آیند، حتماً از ریشه خاصی نشأت می گیرند که آن ریشه در مبانی فلسفی جامعه وجود دارد و به اعماق و لایه های زیرین برمی گردد. پس اگر بخواهیم انعکاس لایه های زیرین فرهنگی جامعه را علنی و شفاف و عریان ببینیم، در قالب مد خودش را نشان می دهد. البته مد گاه جعلی است و گاه اصیل و ریشه دار است؛ یعنی از لایه های زیرین جامعه نشأت گرفته است. اما اگر مد، آگاهانه یا جاهلانه از گزاره های مربوط به مبانی فکری یک جامعه دیگر باشد، جعلی است و نوعی حرکت تقلیدی شمرده می شود.

واژگان کلیدی: مد، تجدد، مدگرایی.

مهاجمان فرهنگی در صدد القای شبهات فکری و مذهبی هستند تا پیوند جوانها را با باورهای مذهبی ضعیف کرده و در نتیجه بی هدفی و پوچ گرایی را ترویج نمایند و به انحراف اخلاقی قبلا سازند.^۱

۶) ایجاد بحران اخلاقی: یکی دیگر از اهداف دشمن در تهاجم فرهنگی ایجاد بحران اخلاقی در ابعاد فردی، اجتماعی و خانوادگی است. در بعد فردی کاری می کنند که جوانهای ما، دختران و پسران ما آداب اخلاقی را در رفتار خود رعایت نکنند و آنها را بد اخلاق و بی ادب بار بیاورند و در این مورد از هیچ کوشش و تبلیغی دریغ نمی کنند. عدم احترام به پدر و مادر، عدم احترام به معلم، عدم احترام به دوستان و همسالان از مصادیق این بحران اخلاقی است. رعایت نکردن حجاب در بین دختران و رعایت نکردن پوشش های مناسب در میان پسران از مصادیق دیگر بحران اخلاقی در بعد فردی است.^۱

نقش رسانه ها

پیشرفت فناوری و به وجود آمدن پدیده هایی مثل ماهواره و اینترنت تأثیر بسیار زیادی در زندگی مردم داشته است. وقتی کره زمین تبدیل به یک دهکده جهانی می شود، قاعدتاً مردم کشور ما هم از ابزارهایی مثل اینترنت و ماهواره استفاده می کنند. ولی متأسفانه استفاده نادرست، آن را تبدیل به معضلی کرده است که امروزه شاهد آن هستیم. جوان ها ساعت ها پای اینترنت و ماهواره می نشینند تا جدیدترین مدل ها را ببینند و خود را شبیه فلان خواننده یا هنرپیشه مورد علاقه شان کنند. حتی اگر هیچ سنخیتی با ارزش های جامعه شان نداشته باشد. همین باعث می شود بسیاری از والدین که به فرهنگ اصیل ایرانی و سنت ها پایبندند با فرزندان خود مقابله کنند که احتمالاً نتیجه ای در بر نخواهد داشت، زیرا جوانان به الگویی که از جامعه می گیرند اهمیت بیشتری می دهند.

مسعود محبی، جامعه شناس معتقد است: پیشرفت تکنولوژی و به وجود آمدن شبکه های ارتباطی تأثیر خود را در تمام زوایای زندگی افراد می گذارد، از نوع لباس پوشیدن گرفته تا آداب و معاشرت و همین باعث می شود فاصله دو نسل جدید و قدیم روز به روز عمیق تر شود. او می گوید: رسانه های گروهی به کمک تبلیغات و مدهای جدید نیازها و الگوهای جدیدی برای افراد ایجاد می کنند که بعضی از این الگوها با فرهنگ و ارزش های

^۱ - احمد، طهماسبی، شبیخون فرهنگی، چاپ هفتم، انتشارات یاقوت ۱۳۹۱، ج اول، ص ۶۹-۷۰.

جامعه ما هیچ تناسبی ندارد و باعث مشکلات اجتماعی و خانوادگی می‌شود. وی ادامه می‌دهد تولیدکنندگان بسرعت از طریق رسانه‌ها نیازهای کاذبی را جایگزین نیازهای اساسی افراد می‌کنند. البته باید توجه داشت فقط رسانه‌ها نیستند که در نوع پوشش و پذیرش الگوهای جدید موثرند، بلکه خانواده و ارتباط افراد در جامعه (مدرسه، دانشگاه و...) نیز بسیار موثر است.

محبی به این موضوع اشاره می‌کند که متأسفانه در ایران وقتی صحبت از مد و مدگرایی می‌شود اکثراً برداشت‌های نامناسب از آن دارند و آن را تخریب می‌کنند. در صورتی که پیروی از مد همیشه بد نیست و می‌تواند جوانان را از لحاظ روحی ارضا کند و حتی در پیشرفت جامعه نیز مفید باشد. مد می‌تواند بخشی از فرهنگ جامعه شود، زیرا علاقه به مد در میان مردم جامعه به صورت عادت در می‌آید و بتدریج نمادی زیبا از فرهنگ آن جامعه به وجود می‌آورد.^۱

رسانه ها و ترویج مد

شبکه‌های تلویزیونی داخلی از طریق فیلم‌ها و سریال‌ها که غالباً در خانه‌های اعیانی و شرافی و با بازنمایی سبک و مدهای رایج این قبیل طبقات ساخته می‌شوند، شبکه‌های ماهواره، مجلات و پایگاه‌های فعال اینترنتی، انواع مدهای جدید را تبلیغ می‌کنند و از این طریق، زمینه را برای گرایش خانواده‌ها و بخصوص جوانان به سوی مدهای نو مهیا می‌سازند و از جمله آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

رایانه - اینترنت: یکی از عواملی است که امروزه به نوعی دامنگیر جوانان و نوجوانان شده و آنها را شدیداً به خود مشغول کرده به طوری که ساعات مدیدی را در پشت کامپیوترها با چت کردن و ایمیل می‌گذرانند و با وجود استفاده و بهره برداری‌هایی صحیح که می‌توان از آن داشت، اما متأسفانه جامعه را از نظر فرهنگی، اخلاقی، عقیدتی و اجتماعی و... تهدید می‌کند.

تهدیدات اینترنتی:

(۱) تهدیدات فرهنگی: مانند وجود آلبوم صدا، عکس، فیلم، متن مبتذل و مستهجن با هدف اشاعه ی فساد، ایجاد رابطه ی نامشروع، با استفاده از سایت های دوست یابی، گپ زنیو....

^۱- احمد، طهماسبی، شبیخون فرهنگی، چاپ هفتم، انتشارات یاقوت ۱۳۹۱، ج اول، ص ۹۵.

۲) تهدیدات عقیدتی: مانند وجود سایت های متعدد با هدف معرفی مذاهب و فرق ضاله و....

۳) تهدیدات اجتماعی: مانند فعالیت گروه های متعدد با هدف ایجاد خرده فرهنگ و.....

۴) تهدیدات امنیتی: بستر مناسب برای فعالیت گروه های مخالف نظام جمهوری اسلامی و....^۱

ماهواره:

ماهواره در این تهاجم (فرهنگی) در کنار سایر رسانه ها نقش عمده ای را بازی می کند ماهواره فیلم ها را منعکس کرده و این برنامه کشورهای دیگر را تحت تاثیر قرار می دهد که اغلب کشورهای جهان سوم هستند که بدین ترتیب تحت تهاجم کشورهای جهان اول قرار گرفته اند و چون خرید و فروش و تکثیر این فیلم ها آسان بوده و ارزان تمام می شود و نمایش آن در سینماها و نقاط مختلف جهان سود سرشاری را نصیب تدارک دهندگان آن می کند به همین جهت هر روزه بر تعداد این فیلم ها و علاقه مندان به آنها نیز افزوده می شود.

نتیجه گیری

به نظر می رسد که راه حل این معضل، القای تفکر صحیح و راه درست در بین اقشار مختلف مردم است و برای این امر می توان با هدایت مردم به سمت الگوی صحیح، آن را جایگزین الگوهای غلط و تجدد گرایی و مد پرستی ها نمود.

یعنی اولیای تعلیم و تربیت همواره باید جوانان را در معرض الگوهای درست قرار دهند و با زبان رسا و هنر مندانه الگوی بهینه و کامل را به آنان معرفی نمایند و بیان زندگی پیشوایان معلوم «علیهما السلام»، عالمان فرزانه و ارائه نمونه های برجسته مردان اخلاق و معنویت می تواند در هدایت نسل جوان موثر باشد.

^۱ - sayber-jang.blogfa.com

معرفی مولفه های الگوی برتر و مولفه های الگوی غیر اصیل که با فرهنگ خودی سر ستیز دارند برای جوانان بسیار ضروری است. معرفی تمدن، ملیت، فرهنگ و دین، واصلت انسانی و اخلاقی در این سر زمین به جوانان و شناساندن هویت ایرانی به آنان ضروری است بدیهی است که تقلید از فناوری علم و دانش و توسعه صنعتی و علمی دنیای غرب که حتی همان را نیز مدیون تمدن دیرینه شرق هستند همواره مورد توجه بوده و هیچ منافاتی با هویت انسانی و اخلاقی ندارد چرا که در فرمایش حضرت پیامبر اکرم (ص) است که: «علم را اگر چه در چین باشد جستجو کنید» اما تقلید مدها لباسها و ابتذال فرهنگ غرب که خود نیز از آن بیزار و گریزانند کاری نابخردانه و تقلیدی کورکورانه است که در انتحار فرسایشی تدریجی و نا آگاهانه جوانان نقش دارد و هر روز بخشی از سرمایه وجودی آنان را ضایع و زایل می نماید.

فهرست منابع

- ۱ - شجاعی، محمدصادق، **جوانان و مدگرایی**، ماهنامه حدیث زندگی، شماره ۱۳
- ۲ - شرفی، محمد رضا، **جوان و بحران هویت**، چاپ دوم، انتشارات: صدا سیما، ۱۳۸۰.
- ۳ - طباطبایی، سیدمهدی تقی،، **شبیه خون فرهنگی**، چاپ اول، انتشارات مفاخر: ۱۳۸۸.
- ۴ - طهماسبی، احمد، **شبیه خون فرهنگی**، چاپ هفتم، انتشارات یاقوت، ۱۳۹۱.

۵- <http://edumoshavereh.mihanblog.com>

۶- <http://mod-modgeraie.mihanblog.com>

<http://sayber-jang.blogfa.com> -7

www.rasekhon.net -λ